سرآمد اقتصاد

شنبه-۵ خرداد ۱۴۰۳-سال هشتم-شماره ۱۹۲۷

شیلات

رهاسازی بیش از ۶۰ هزار قطعه بچه ماهی در تفتان سیستان و بلوچستان

رئیس اداره شیلات شهرستان‌های خاش و تفتان سیستان و بلوچستان از رهاسازی بیش از ۶۰ هزار قطعه بچه ماهی کپور معمولی در آب بندان های شهرستان تفتان خبر داد.

به گزارش اقتصادسرآمد، آرمان شهنوازی در بازدید از استخرهای پرورش ماهی منطقه اظهار کرد: با توجه به اینکه یکی از سیاست های سازمان شیلات ایران دسترسی مردم، بویژه جوامع روستایی به منبع پروتئینی سالم آبزیان، است در فاز اول بیش از ۶۰ هزار قطعه بچه ماهی کپور معمولی در آب بندان های شهرستان تفتان رهاسازی شد.

وی بیان کرد: پیش بینی می‌شود بیش از ۱۵۰ تن ماهی از منابع آبی توسط تشکل صیادی شهرستان برداشت و روانه بازار مصرف شود.

رئیس اداره شیلات شهرستان‌های خاش و تفتان افزود با توجه به بارش های مطلوب در سال آبی جاری و همچنین لایروبی سد کرغانشور با همکاری مدیریت جهاد کشاورزی و اداره منابع طبیعی تفتان، حجم منبع آبی مذکور به بیش از ۱۸ میلیون مترمکعب رسیده و برنامه ریزی جهت رهاسازی بچه ماهی در فاز دوم انجام شده که بزودی انجام خواهد شد.

وی با بیان اینکه در سال مزین به جهش تولید با مشارکت مردم، توزیع ماهی کپور علفخوار یا آمور نیز در استخرهای پرورشی شهرستان تفتان در روزهای آینده انجام خواهد شد.

شهنوازی افزود: تفتان با دارا بودن بیش از ۱۵۰ باب استخر پرورش، ۲ سیستم مداربسته صنعتی تکثیر و پرورش ماهی سردآبی واقع در روستاهای تودک و إسکل آباد و همچنین آب بندان های با قابلیت ماهی دار شدن و آب و هوای مساعد جهت پرورش ماهی سردآبی در تمام طول سال، ظرفیت‌های شیلاتی منحصر به فردی در استان دارد.

وی بیان کرد: در نیمه دوم سال نیز کار توزیع و رهاسازی ماهی سردآبی قزل آلا در استخرهای پرورشی شهرستان تفتان آغاز خواهد شد.

رئیس اداره شیلات شهرستان‌های خاش و تفتان تصریح کرد: با توجه به اینکه ۲ سیستم مداربسته در این شهرستان قرار دارند، تلاش مسوولان شهرستانی و استانی بر این است که این سیستم‌های مداربسته با حداکثر ظرفیت به فعالیت خود ادامه دهند.

برگزاری دوره آموزشی پرورش ماهیان گرمابی در دشتستان

دوره آموزشی پرورش ماهیان گرمابی در استخرهای ذخیره آب کشاورزی با همت اداره کل شیلات استان بوشهر و با همکاری جهاد کشاورزی در منطقه تنگ ارم شهرستان دشتستان برگزار شد.

به گزارش اقتصادسرآمد، سرپرست معاونت آبزی پروری شیلات استان بوشهر در حاشیه برگزاری این دوره در جمع خبرنگاران گفت: این دوره در راستای تحقق شعار سال یعنی جهش تولید با مشارکت مردم انجام گرفت که هدف از برگزاری این دوره افزایش سطح دانش کشاورزان منطقه برای استفاده از ذخیره آب کشاورزی برای پرورش ماهیان گرمابی است.

قوام پور گفت: منطقه تنگه ارم شهرستان دشتستان از ظرفیت خوب و آماده برای رونق پرورش ماهی در استخرهای ذخیره آب کشاورزی برخوردار است.

وی اضافه کرد: یکی از برنامه‌های شیلات استان بوشهر در مناطق دور از ساحل جذب مشارکت مردم در جهت پرورش ماهیان گرمابی در استخرهای ذخیره آب کشاورزی است که امروز در این راستا این کلاس آموزشی با مشارکت بسیار خوب کشاورزان برگزار شد.وی ادامه داد: از مزایای اجرا و توسعه طرح پرورش ماهی در استخرهای ذخیره آب کشاورزی استفاده حداکثری از منابع آبی استان و افزایش میزان بهره وری آن‌ها، افزایش میزان تولیدات آبزی پروری، افزایش درآمد بهره برداران و ایجاد اشتغال نام برد.

وی گفت: پرورش ماهی در استخرهای ذخیره آب کشاورزی علاوه بر افزایش درآمد کشاورزان، موجب می‌شود آب خروجی از استخر، غنی شده و املاح مورد نیاز گیاهان زراعی به صورت محلول به گیاهان برسند و ضمناً کاهش مصرف کودهای شیمیایی، افزایش تولید محصولات کشاورزی با کیفیت بهتر و سالم‌تر خواهد بود.

این دوره که مورد استقبال قابل توجه کشاورزان و بهره برداران منطقه قرار گرفت، در خصوص کلیات پرورش ماهی در استخرهای ذخیره آب کشاورزی، بهترین گونه‌های پرورش در این روش در منطقه، روش‌های نگهداری؛ میزان ذخیره سازی مطالبی ارائه شد.

بررسی «روزنامه دریایی سرآمد» از علل نزدیکی تهران و دهلی در بندر چابهار؛

اهمیت استراتژیک توافقنامه چابهار بین ایران و هند

گروه راهبردی – توحید ورستان – پروژه بندر چابهار اولین بار در سال ۱۳۵۲ توسط شاه وقت ایران پیشنهاد شد. بعدها مقامات ایرانی در سال ۱۳۶۲، در زمان جنگ با عراق و با هدف کاهش وابستگی به بنادر آسیب‌پذیر ایران در خلیج فارس، فاز نخست این بندر را افتتاح کردند. سپس در سفر محمد خاتمی به هند در سال ۲۰۰۳، پیشنهاد توسعه و بهره برداری از دو اسکله بندر چابهار بر اساس مدل ساخت، بهره برداری و واگذاری (BOT) مطرح شد، اما تحریم‌های غرب علیه ایران منجر به تزلزل اجرای این پروژه شد. در سال ۲۰۱۶، تفاهم نامه‌ای برای توسعه دو ایستگاه و ۵ اسکله در بندر چابهار امضا شد و هند خط اعتباری به ارزش ۱۵۰ میلیون دلار را به عنوان بخشی از توافقنامه سه جانبه بین هند، ایران و افغانستان برای ایجاد یک مسیر ترانزیتی و حمل و نقل جهت اتصال این سه کشور به هم ارائه کرد. در سال ۲۰۱۷ فاز اول توسعه بندر چابهار افتتاح شد که شامل افزایش ظرفیت اسکله اول این بندر از ۲.۵ میلیون تن در سال به ۸.۵ میلیون تن بوده و پیش بینی می‌شود ظرفیت بندر در آینده به ۸۶ میلیون تن برسد. پروژه چابهار پس از امضای توافقنامه هسته‌ای در سال ۲۰۱۵ شتاب بیشتری گرفت و تهران مذاکراتی را با شرکت‌های هندی، روسی و اروپایی برای تامین تجهیزات و ماشین‌آلات بالابر آغاز کرد که همزمان با کسب رتبه دوم ایران در فهرست تامین‌کنندگان نفت هند در سال ۲۰۱۷ بود. اما همه این موارد پس از خروج ترامپ از توافق هسته‌ای از بین رفت و تحریم‌های آمریکا علیه ایران مجدداً اعمال شد. بنابراین هند واردات نفت خود را از ایران متوقف و عوامل فنی و موانع بوروکراتیک در دو طرف ایرانی و هندی، ترس بخش خصوصی از سرمایه گذاری در ایران و گسترش همه گیری کووید-۱۹ مانع گسترش بندر چابهار شد. اما اکنون، با توجه به تحولات ژئوپلیتیک مانند جنگ اوکراین، اهمیت این بندر و مسیرهایی مانند کریدور شمال-جنوب برای تجارت هند افزایش یافته است، از همین روی دهلی به دنبال قرارداد بلندمدت با تهران بود.

> حضور هند در چابهار، بستری برای ایجاد صنایع تولیدی و پتروشیمی در چابهار ایجاد و انحصار همکاری شرکت‌های چینی و روسی در بخش‌های حیاتی ایران مانند نفت خام و محصولات پتروشیمی را کاهش می‌دهد.

قرارداد تجهیز و بهره‌برداری از پایانه‌های کانتینری و کالای عمومی بندر چابهار

آیین امضای قرارداد مشارکت شرکت IPGL هند در تجهیز و بهره‌برداری از پایانه‌های کانتینری و کالای عمومی بندر شهید بهشتی چابهار، روز ۲۴ اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ با حضور وزیر راه و شهرسازی کشور و وزیر بنادر، کشتیرانی و آبراهه‌های هند برگزار شد. در این مراسم سوربانادا سونوال -وزیر بنادر، کشتیرانی و آبراهه‌های هند- اظهار کرد: «نخست وزیر هند به‌درستی در سفر به ایران اعلام کرد که ایران و هند دوستان جدیدی نیستند و دوستی دیرینه دارند. ما شاعر هندی داریم که می گوید وقتی ما برای انجام کاری تصمیم می گیریم فاصله‌ها دیگر برای‌مان مسأله نیستند.» وزیر بنادر، کشتیرانی و آبراهه‌های هند اظهار کرد: براساس اراده مشترک رهبران دو کشور، امروز بندر چابهار را به‌عنوان یکی از کانون‌های اصلی قرار می‌دهیم. چابهار بندری مهم از نظر ترانزیت است و می تواند نقش مهمی در ارتباط هند با کشور افغانستان و کشورهای محصور در خشکی داشته باشد، ما از طریق این بندر به کشور افغانستان، گندم و کمک‌های بشردوستانه ارسال کردیم. همچنین اخیراً هیئتی از افغانستان از بندر چابهار بازدید داشتند و امیدواریم چابهار به یک بندر اصلی درجهت اتصال به افغانستان عمل کند.

اهمیت استراتژیک بندر چابهار

به گزارش وبسایت «asbab»، هشت سال پس از انعقاد تفاهم‌نامه همکاری در توسعه بندر چابهار، شرکت بین‌المللی بنادر هند و سازمان بنادر و دریانوردی ایران در ۲۴ اردیبهشت ماه قراردادی ۱۰ ساله برای بهره‌برداری از پایانه شهید بهشتی امضا کردند. هند ۱۲۰ میلیون دلار برای آماده‌سازی این بندر و همچنین ارائه خط اعتباری به ارزش ۲۵۰ میلیون دلار برای راه‌اندازی پروژه‌هایی با هدف بهبود زیرساخت‌های مرتبط با این بندر، تخصیص خواهد داد. در مقابل، ودانت پاتل، معاون سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا گفت، هر نهادی که به معامله تجاری با ایران فکر می کند باید از خطرات احتمالی تحریم‌ها آگاه باشد. بندر چابهار علاوه بر اهمیت تجاری، برای هند اهمیت استراتژیک دارد. این بندر به هند اجازه می‌دهد تا از طریق بندر گوادر که چین در پاکستان به عنوان بخشی از پروژه کمربند جاده ساخته، محاصره چین به سمت غرب را دور بزند زیرا گوادر در حدود ۷۰ کیلومتری بندر چابهار واقع شده است.

بندر چابهار همچنین دروازه هند به آسیای مرکزی، افغانستان، قفقاز و اروپای شرقی است، زیرا به هند اجازه می‌دهد از طریق زمینی به افغانستان و آسیای مرکزی برسد، بدون اینکه از پاکستان، رقیب سنتی هند، به افغانستان عبور کند. برای ایران نیز، توسعه بندر چابهار به تبدیل جنوب ایران به یک هاب ترانزیتی کمک می کند، به ویژه برای کریدور حمل و نقل شمال -جنوب که روسیه و هند را از طریق ایران به هم متصل می کند و زمان حمل و نقل را تا ۵۰ درصد و هزینه‌ها را تا ۶۰ درصد کاهش می‌دهد. این پروژه توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل از جمله بنادر، جاده‌ها و شبکه‌های راه آهن را تقویت و فرصت‌های بیشتری را برای دسترسی به بازارهای منطقه‌ای و ادغام اقتصاد آن‌ها باز می‌کند.

دلیل نزدیکی تهران و دهلی در چابهار

پروژه بندر چابهار راه خروجی برای اقتصاد ایران است که از تحریم‌های آمریکا و غرب رنج می‌برد، همچنین امکان جذب سرمایه‌گذاری‌ها و ایجاد فرصت‌های شغلی برای مهار نرخ بالای بیکاری و توسعه را فراهم می‌کند. حضور هند در چابهار، بستری برای ایجاد صنایع تولیدی و پتروشیمی در چابهار ایجاد و انحصار همکاری شرکت‌های چینی و روسی در بخش‌های حیاتی ایران مانند نفت خام و محصولات پتروشیمی را کاهش می‌دهد.

درگیری بین ایالات متحده و ایران بر همکاری هند و ایران سایه افکنده است و پروژه بندری توانایی هند را برای دستیابی به "استقلال استراتژیک" شامل تعمیق همکاری با ایالات متحده و کشورهای حاشیه خلیج فارس در کنار تداوم روابط تاریخی با روسیه و تقویت روابط با ایران را آزمایش خواهد کرد. بنابراین؛ توسعه بندر چابهار نشان‌دهنده توازن قوا و منافع متقابل بین قدرت‌های بزرگ و منطقه‌ای خواهد بود و ممکن است با توجه به تمایل واشنگتن برای تقویت نقش هند برای متعادل کردن حضور چین در منطقه هند و اقیانوس آرام، از فشار تحریم‌های آمریکا رهایی یابد. البته هند قبلاً موفق شده بود برای شرکت‌های فعال در توسعه بندر از تحریم‌های آمریکا معافیت بگیرد، اما شرکت‌های هندی و خارجی همچنان نگران هستند و در صورت بازگشت ترامپ به کاخ سفید این نگرانی‌ها بیشتر نیز خواهد شد.

یک مقام مسئول سازمان حفاظت محیط زیست می‌گوید:

تا احیای کامل دریاچه ارومیه، راه طولانی داریم

مدیرکل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست با تذکر این نکته که کشاورزی بزرگترین مصرف‌کننده آب در حوزه آبخیز دریاچه ارومیه است، گفت: علی‌رغم آبگیری مناسب دریاچه ارومیه، شرایط این دریاچه همچنان شکننده و ناپایدار است.

به گزارش اقتصادسرآمد، آرزو اشرفی‌زاده؛ مدیرکل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست درباره آخرین شرایط دریاچه ارومیه به تسنیم اظهار کرد: بر اساس آمار رسمی وزارت نیرو، سطح تراز دریاچه ارومیه در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ماه ۱۲۷۰.۶۳ متر است که نسبت به مدت زمان مشابه در سال گذشته افزایش ۲۳ سانتی متری و نسبت به مهر ماه سال ۱۴۰۲ یعنی شروع سال آبی جاری، افزایش ۸۱ سانتی متری داشته است؛ بر اساس همین آمار وسعت دریاچه، ۲ هزار کیلومترمربع و حجم آن نیز ۲.۶ میلیارد مترمکعب اعلام شده است.

وی، درباره پیش‌بینی شرایط دریاچه ارومیه در فصل تابستان امسال ضمن تاکید بر شرایط شکننده و ناپایدار دریاچه تصریح کرد: با وجود بارش‌های نسبتاً خوب بهاری امسال در حوضه آبخیز ارومیه که منجر شد میزان تبخیر کمتر از میزان پیش‌بینی شده باشد، انتظار داریم تا پایان تابستان شاهد کاهش ۶۰ سانتی‌متری سطح تراز دریاچه نسبت به شرایط کنونی باشیم؛ اگرچه این شرایط باعث می‌شود، بخش‌های از دریاچه مجدد خشک شود اما پیش‌بینی می‌شود شرایط در تابستان امسال نسبت به تابستان گذشته بهتر باشد.

اشرفی زاده متذکر شد: در راستای تامین نیاز آبی محیط زیستی ۳ میلیارد و ۴۲۶ میلیون مترمکعب دریاچه امسال صرفاً حدود یک میلیارد مترمکعب آب از سدها به سمت دریاچه ارومیه رهاسازی شد.

وی با اعلام اینکه از این میزان، ۲۱۰ میلیون مترمکعب از سمت کانی سیب رهاسازی شده است، تصریح کرد: امیدواریم با تکمیل شبکه بادین آباد، شاهد افزایش حجم آب رهاسازی شده از این محل باشیم؛ بر اساس اسناد ارزیابی این طرح، مقرر بود با تکمیل شبکه ۶۲۳ میلیون متر مکعب از این محل به دریاچه وارد شود.

مدیرکل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست با یادآوری اهمیت پایبندی دستگاه‌ها به انجام تکالیف مرتبط با دریاچه ارومیه گفت: در ارتباط با اقدام‌های صورت گرفته برای اصلاح الگوی کشت و آبیاری در حوضه آبریز دریاچه ارومیه موضوع کشاورزی مهم‌ترین سرفصل اقدام‌های تعریف شده نرم‌افزاری برای احیا و نجات ارومیه است اما شرایط کنونی با وضعیت پیش‌بینی شده بر اساس مصوبات ستاد احیا، فاصله دارد.

عدم اصلاح الگوی کشت و آبیاری، پاشنه آشیل احیای دریاچه ارومیه

این مقام مسئول تاکید کرد: کشاورزی بزرگترین مصرف کننده آب در حوزه آبخیز دریاچه ارومیه است و از این رو اصلاح الگوی کشت و آبیاری پاشنه آشیل احیای دریاچه ارومیه است.

وی با یادآوری اینکه توقف توسعه اراضی کشاورزی از نخستین مصوبه‌های ستاد بود، افزود: متاسفانه در حالی شاهد توسعه اراضی کشاورزی در حوضه آبخیز دریاچه ارومیه هستیم که حسب مصوبه‌های ستاد مقرر شده بود توسعه اراضی کشاورزی در حوضه و اراضی شیب‌دار نباشد.

مدیرکل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست تاکید کرد: دولت و سازمان حفاظت محیط زیست در تصمیم‌گیری‌های خود به موضوع معیشت کشاورزان نیز توجه ویژه دارند و از این رو، اصلاح الگوی کشت و آبیاری منجر به ایجاد شرایط سخت برای کشاورزان واقعی نخواهد شد.

وی ادامه داد: از همین رو تلاش شده به موازات برخورد با کسانی که بدون برخورداری از حقابه قانونی اقدام به برداشت غیرمجاز از منابع آب سطحی و زیرزمینی می‌کنند، حقابه کشاورزانی که از گذشته به کشاورزی اشتغال داشته‌اند، اعمال شود.

اشرفی‌زاده، کنترل برداشت آب از منابع آب سطحی و زیرزمینی را از دیگر موارد مهم در مدیریت منابع و مصارف حوزه‌های آبریز همچون ارومیه برشمرد و گفت: با وجود پایش‌های صورت گرفته توسط وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط زیست، همچنان شاهد برداشت‌های غیرمجاز آب از محل منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی هستیم.

مدیرکل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست در ادامه ضمن تاکید بر ضرورت برخورد قاطع با برداشت‌های غیر مجاز آب تصریح کرد: وزارت نیرو به عنوان متولی این موضوع می تواند متخلفان را به دستگاه قضایی معرفی کند.

ممنوعیت احداث سد جدید در حوضه ارومیه

اشرفی‌زاده، با اشاره به وجود و احداث سدهای متعدد بدون ارزیابی محیط زیستی در حوضه ارومیه در سال‌های گذشته گفت: جلوگیری از احداث سد جدید در این حوضه از نخستین مصوبه‌های ستاد احیا بود اما به دلیل نبود نگاه جامع مدیریتی و رویکرد سنتی به توسعه و ایجاد پروژه‌های عمرانی، همچنان شاهد درخواست‌هایی برای احداث سد در این حوضه هستیم.

اشرفی‌زاده تأکید کرد: سازمان حفاظت محیط زیست موضع رسمی و دلایل فنی خود برای مخالفت با هرگونه احداث سد جدید در این حوضه را به وزارت نیرو اعلام کرده است همچنین ضروری است با توجه به شرایط کنونی دریاچه، برای سدهای موجود نیز، ارزیابی اثرات تجمعی صورت گیرد.

وی اشاره‌ای هم به وضعیت مطلوب تالاب‌های اقماری دریاچه ارومیه داشت و اظهار کرد: با توجه به نقش تالاب‌های اقماری به عنوان پشتوانه اکولوژیک دریاچه ارومیه، حفاظت و احیای این تالاب‌ها در سازمان حفاظت محیط زیست با جدیت پیگیری می‌شود.

این مقام مسئول با یادآوری پشتیبانی سایت‌های اقماری از دریاچه به ویژه در شرایط کنونی که شاهد کاهش تنوع زیستی دریاچه هستیم، گفت: اقدام به لایروبی انهار ورودی تالاب‌های اقماری از جمله اقدام‌های صورت گرفته در این زمینه و آبگیری کامل تالاب درگه سنگی از جمله رامسر سایت‌های ایران پس از چند سال خشکسالی از دستاوردهای آن است.

وی اضافه کرد: در همین زمینه خوشبختانه تالاب گردقیط و میندازی نیز پس از سال‌ها با مشارکت جوامع محلی آبگیری شده است سایر تالاب‌ها از جمله کانی بارزان ، سولدوز و قوپی بابا علی نیز وضعیت مطلوبی دارند؛ خوشبختانه این تالاب‌ها با مشارکت جوامع محلی و سمن‌های منطقه به خوبی پایش و اقدامات حفاظتی مناسبی صورت می گیرد.

تا احیای کامل دریاچه ارومیه، راه طولانی داریم

مدیرکل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست با بیان اینکه برنامه‌ها و اقدام‌های مرتبط با دریاچه ارومیه به دو بخش سخت‌افزاری و نرم‌افزاری تقسیم می‌شود، تأکید کرد: راه بسیار طولانی تا احیا دریاچه ارومیه داریم و برای رسیدن به این هدف نیاز به کمک و مطالبه‌گری مردم و تعهد تمامی دستگاه‌ها به انجام دقیق و درست تکالیف مرتبط داریم.

اشرفی‌زاده تأکید کرد: بدون کمک کشاورزان واقعی و در نظر گرفتن معیشت آنها و معیشت‌های جایگزین همچنین اصلاح الگوی کشت و در نظر گرفتن تغییر شرایط اقلیمی، احیای کامل دریاچه امکان‌پذیر نخواهد بود.

اشرفی‌زاده گفت: گرچه بارش‌های اواخر سال گذشته و بهار امسال مناسب بوده اما این بارش‌ها باید در مسیر جبران کمبودهای آبی گذشته باشد و نباید مصارف جدیدی برای آن‌ها تعریف کنیم و البته این موضوع باید به اصل کلی برای تمامی حوضه‌های آبخیز تبدیل شود چرا که هیچ یک از حوضه‌های آبریز کشور، ظرفیت و توانی برای تعریف مصرف جدید ندارد و از این رو تمامی برنامه‌ریزی‌ها باید معطوف به اجرای برنامه‌های بهینه سازی مصرف آب باشد.